

§ 177 Utlandskyrkans representation i Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet

MARIJA KOGLER JOHNSON:

Ordförande, ledamöter i Kyrkomötet och biskopar! På utskottets vägnar yrkar jag bifall till utskottets förslag, det vill säga avslag på motion 2010:34.

I betänkandet behandlas motion 2010:34 av Anders Roos med flera. I denna menar man att Kyrkostyrelsen under innevarande mandatperiod ska utse ytterligare två ledamöter i Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet och att medel ska anslås till detta. Utskottet menar, och skriver också så i sitt betänkande, att det är mycket viktigt med utlandsverksamheten och att den är representerad på nationell nivå men att vi till Kyrkomötet 2011 kommer att få utredningen *Utlandskyrkan, Struktur och delaktighet* från Kyrkostyrelsen. Därför anser man inte att man vill föregripa denna utredning, som kommer att visa vad som gäller angående representationen i Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet.

Jag yrkar alltså avslag på motion 2010:34.

ANDERS NOVAK:

Ordförande, värderade kyrkomötesdeltagare! Jag yrkar bifall till reservationen med förslag till ny temporär lydelse av kyrkoordningens 12 kap. 9 § för tiden 1 juli 2011 till och med 31 december 2013. Reservanterna, sex personer, samt fem personer i utskottet som avgivit särskild mening till stöd för reservationen anser att motionärernas förslag innebär ett möjliggörande av en ökad demokratisering i väntan på en permanent lösning. Församlingarna på 45–50 platser ute i världen är otåliga efter många år utan reellt inflytande i Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet. Ett bifall till reservationen skulle betyda en stor uppmuntran för församlingarna ute i världen.

Jag yrkar bifall till reservationen.

ANDERS ROOS:

Herr ordförande, biskopar, kyrkomöte och alla andra! Mitt yrkande är bifall till reservationen i betänkandet.

Det finns ett rop och ett hopp som slingrar sig runt världen, en längtan, en brinnande vilja inte bara om att vara med. Så enkelt är det inte. Det handlar om legitimitet, det handlar om att bli sedd, det handlar om att räknas med, det handlar om att vara en naturlig del av oss alla. Ropet, hoppet, längtan och viljan är tvinnade som en tråd som har ett band av förhoppning och ett band av ansvar. Man vill vara med. Man vill ta ansvar.

När utredningen om framtiden för Svenska kyrkan i utlandet offentliggjordes tändes ett hopp. Äntligen! Allt eftersom remissvar kom in ökades lågan. När sammanställningen kom ropades halleluja. Nu ska vi få vara en del, en del att räkna med och en del som det räknas med. Vi är en del av Svenska kyrkan. Jag träffade många, inte minst på *Världens fest* i Växjö. De kom från olika delar av världen, från församlingar och verksamhetsplatser i Svenska kyrkan i utlandet. Vi var en del av Svenska kyrkan, en frustrerad del. Beskedet var att det inte blir någon skrivelse med anledning av utredningen, inte i år. Frustrationen fanns där. Vi hoppades men andra hade andra tankar. Frågorna kom. Är vi verkligen en del, en verklig del av Svenska kyrkan? Vi vill ta del av ansvar och arbete, men vad är det som hindrar, formalism eller motstånd? Vad kan vi göra? Så föddes tanken på motionen, inte en skrivbordsprodukt utan framsprungen ur församlingarnas och människors längtan, framsprungen ur en längtan att vara med i gemenskapen, framsprungen ur en vetskap om det bästa för hela Svenska kyrkan. Vi vill den väl.

Till Kyrkostyrelsen kom en bunt brev med rop om stöd för motionen. De här breven kom till Kyrkomötets utskott först efter förfrågan från ledamöter. Var fanns engagemanget för att dela ropet, längtan, förhoppningen, viljan och ansvaret? Var de fel adresserade? Tog formalismen i Uppsala över eller var det rent av glömska? Jag har svårt att tänka mig att det var nonchalans. I församlingarna långt borta glömmer man inte. Man längtar och hoppas.

Vi talar ofta om delaktighet och öppenhet, vi talar om demokrati och beslut nära verksamheter. Vi talar om möjligheter att påverka. Handlar det då bara om vår egen delaktighet, öppen för oss själva att delta, vår egen förmåga och vår vilja att ta ansvar. Är vi också beredda att ge möjlighet för andra att ta ansvar, ge andra möjlighet till påverkan? Motionen handlar om detta, den motion som stöds av ett ja till reservationen till utskottets betänkande.

Att ge bifall till reservationen handlar inte om att föregripa ett förslag som förhoppningsvis kommer till Kyrkomötet 2011. Det handlar i stället om att möta förväntningar och vilja. Att antalet ledamöter blev två i förslaget handlar inte om ett ställningstagande för en optimal lösning. Modellen har tagits från en tidigare överenskommelse kring den internationella nämnden. Vad det handlar om är att ge legitimitet, identitet och ansvar åt en del av Svenska kyrkan som vi alla säger vara viktig. Men hur viktig är den i den formella av världen? Vi kan säga ja, vilket betyder välkommen. Om vi säger nej betyder det att vi inte är riktigt välkomna, inte ännu. Vem av oss skulle vilja bli bemötta så, när någon redan sträckt ut handen och gett ett trekvarts löfte. Ett ja till utskottet innebär att en frustration kan brisera och omvandlas till oreparabel besvikelse och bitterhet. Ett ja till reservationen, som är skriven av en stor minoritet av utskottet, är ett ja och ett välkommen till en vital och viktig del av Svenska kyrkan, ett ställningstagande för en ny och spännande framtid som många av oss vill, vi som vill hela Svenska kyrkan runt om i världen.

Därför, ordförande och kyrkomöte, ett ja till reservationen – även om ett sekretariat har snickrat till oförklarliga tidsbegränsningar – det blev ett ja som kom att svepa runt världen som ett frihetsbrev om upprättelse och ansvar.

KATARINA VEDIN:

Ordförande, vänner i Kyrkomötet! Jag yrkar bifall till reservationen och är en av reservanterna. Nu vill jag utmana oss allihop att faktiskt bifalla en motion. Det här är ingen stor fråga egentligen men den är symboliskt viktig, precis som Anders just pratade om. Den här motionen handlar om demokrati, eller rättare sagt ett underskott på demokrati. Vi alla som är demokratiskt valda kan faktiskt göra någonting åt det.

I vårt betänkande från utskottet var vi överens om, som ni själva kan läsa, att utskottet är positivt till själva sakfrågan i motionen, det vill säga att det ska finnas representation från utlandsförsamlingarna i Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet. Även i det förslag som finns i slutbetänkandet *Utlandskyrkan, Struktur och delaktighet* är det inget kontroversiellt. Där föreslås två modeller, men observera att man i båda alternativen vill ha ett råd bestående av åtta ledamöter, varav hälften, det vill säga fyra, ska vara nominerade av utlandsförsamlingarna. Motivet till att utskottet ändå med en knapp majoritet valde att avslå motionen var, som ni hörde, att man inte ville föregripa skrivelsen från Kyrkostyrelsen om utlandskyrkan, den som man trodde skulle komma i år men som har skjutits fram till nästa års kyrkomöte. Detta blir ju moment 22. Det är just därför motionen har kommit till. Vi skulle redan nu, åtminstone delvis, kunna öka representationen från utlandskyrkan i deras egen nämnd, den som handlar om dem själva, genom

att utöka nuvarande nämnd med två ledamöter och enligt förslaget i reservationen låta det bli en övergångsbestämmelse som är tidsbegränsad.

Så kom igen! Låt oss visa våra medlemmar och medsyskon i utlandsförsamlingarna att de är välkomna även i Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet. Tack.

PER-HENRIK BODIN:

Ordförande! Jag tillhör motionärerna, de som benämns ”med flera”. Jag har begärt ordet för att jag har ett yrkande. Det gäller bifall till reservationen av Anders Novak med flera. Efter de fyra år som jag har suttit i Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet och i dess presidium har jag sett och mött ett otroligt stort engagemang och en enorm glädje i växande verksamhet i Svenska kyrkan.

Utredningen som det pratas om och som genomfördes 2007–2009 har gjort ett bra arbete och de har utrett det mesta i det här ärendet. Ur utredningen har det egentligen utkristalliserat sig två stora och viktiga delar. Den ena diskuterar vi här i dag. Det är inflytandet för utlandsförsamlingarna. Den andra delen är frågan om tillsynen och till vilket stift utlandskyrkan ska höra. Som en parentes kan jag säga en annan sak som vi har haft uppe alldeles nyligen och beslutat om. Det är fastighetsfrågorna. Där vill jag säga att vi har fattat ett beslut och löst den frågan, som jag skulle vilja uttrycka det, fläckvis i alla fall.

När det gäller Kyrkostyrelsens behandling vidare av detta kan jag inte se att det här förslaget innebär några svårigheter. Den svåra delen är, som jag sa, att skapa förutsättningar för en god samverkan mellan tillsyn och främjande. När det gäller det är det inget som går att reglera i detalj, men det går att skapa förutsättningar. Vi kan inte reglera samarbete. Där måste vi bygga på en mycket god vilja.

När det gäller delaktigheten, som det här ärendet handlar om, i främjandeorganet tycker jag att det är en självklarhet med utlandsförsamlingarnas delaktighet. 80 procent av remissvaren var klart positiva till detta och mängden med e-post som har kommit till Kyrkomötet eller Kyrkostyrelsen i ärendet talar sitt tydliga språk. Motionens förslag försvårar ingenting alls för Kyrkostyrelsens vidare arbete med frågan utan det snarare bereder vägen och kanske ger Kyrkostyrelsen en liten knuff i rätt riktning.

Med det, ordförande, bifall till reservationen.

MARIJA KOGLER JOHANSSON (REPLIK):

Jag ville bara understryka att man i utskottet verkligen ser det viktigt att få representation. Det är inte så att vi tycker att det är en oviktig fråga, men det är ju inte heller någon slutgiltig lösning man föreslår från motionärernas sida. Det kommer ändå att bli en ny omgång, eller vad man ska kalla det, och redan i dag är det så att man kan adjungera ledamöter som jobbar ute i utlandskyrkan. Den möjligheten har man haft hela tiden.

Vi menar att man i alla fall ska avvakta detta. Tack.

PER-HENRIK BODIN (REPLIK):

Ordförande! Det är klart att nämnden själv kan adjungera utlandsrepresentanter, men för att skapa en tyngd behöver man ha Kyrkostyrelsen bakom det här förslaget. Det tycker jag är viktigt och det är det som är argumentet. Än en gång, det försvårar inte utan det snarare underlättar Kyrkostyrelsens fortsatta behandling av ärendet.

PER LINDBERG:

Ordförande, ledamöter i Kyrkomötet! Jag yrkar bifall till reservationen. Detta som ni nu hör från talarstolen uppfattar alla vara en viktig fråga och så har vi uppfattat saken sedan mitten av 1990-talet. Det demokratiska underskottet gentemot utlandsförsamlingarna har varit aktuellt i fyra stora utredningar, tror jag. Varje gång har man snubblat på målsnöret. Den här delen har setts som en liten del i ett större paket och trots enighet i just de här frågorna har det aldrig blivit ett förslag till Kyrkomötet.

När utlandskyrkoutredningen nu la sitt förslag i stor enighet och också fick det positiva remissvaret väcktes förhoppningen. Äntligen! Visst är detta en övergångslösning men en oerhört viktig sådan. Det är det som händer nu igen och som känns så svårt. Nu stupar det igen på målsnöret på en teknikalitet.

Låt oss ta den här övergångslösningen. Bifall till reservationen.

ULLA RICKARDSSON:

Ordförande och andra! Jag yrkar bifall till utskottets förslag. Motion 2010:34 är en vällovlig motion. Det som åsyftas i den och som vi har hört nu från talarstolen finns med som ett förslag i utredningen som heter *Utlandskyrkan, Struktur och delaktighet*. Det är ett av förslagen som visar på en förbättrad demokrati, delaktighet och inflytande för utlandskyrkan, alltså ett förslag bland flera andra. Utredningen ska behandlas i sin helhet i Kyrkostyrelsen nu och skrivelse kommer att framläggas till Kyrkomötet 2011.

Liksom utskottets majoritet menar jag att det är en helhet på demokratiområdet som Kyrkomötet behöver ta ställning till nästa kyrkomöte och inte rycka ut en del detta år. Anser nämnden att det är lång tid att vänta finns, precis som Marija sa, möjligheter till adjungering. Det är nämndens egen fråga. När ni talar vackert om att det äntligen skulle finnas möjlighet vill jag meddela Kyrkomötet, dem som inte vet det, att min nomineringsgrupp har avstått en plats just för utlandskyrkan. En representant har haft möjlighet att vara med under den gångna mandatperioden. Anders Roos sa att man kände sig styvmoderligt behandlad. Det kan vi väl inte påstå om vi tittar på en betydande post i vår budget. Det visar att vi tycker utlandskyrkan är jätteviktig. Det kommer att bli väldigt intressant att diskutera den i sin helhet nästa år.

Bifall till utskottets förslag.

ANDERS ROOS:

Man ska säga som det är. Nomineringsgruppen centern har förra mandatperioden avstått en ersättarplats till representation från utlandskyrkan. Man har inte gjort det den här mandatperioden. Utlandskyrkorna har för närvarande ingen representation i nämnden mer än oss som tycker väldigt mycket om utlandskyrkan och tycker den är viktig, men som bor i Sverige.

Det här förslaget kallas vällovligt, det kallas positivt, men varför i all världen kan man då inte säga, ja, vi gör på det här sättet. Vad det handlar om är att vara med eller inte vara med. Att vara adjungerad är att vara med till hälften, vara där, synas, få lyssna, men man får inte lov att ta ansvar för de beslut som fattas. Man får inte lov att ta ansvar för sin egen verklighet, och det är detta vi vill att utlandskyrkan ska få göra. De själva som finns där ute vill vara med och de vill ta ansvar som en naturlig del av Svenska kyrkan med den identitet de har för att helheten, fullheten, ska bli synlig.

ULLA RICKARDSSON (REPLIK):

Det är helt riktigt som Anders Roos sa, att centern avstod en ersättarplats. Det tycker jag var en fin gest. Nu gjorde vi ett något sämre valresultat. I stället för att stå och anklaga oss, Anders, för att vi inte gör det denna period kunde väl någon annan nomineringsgrupp följt upp det vällovliga initiativet. Tack.

ANDERS ROOS (REPLIK):

Snälla Ulla, jag har inte anklagat. Jag har bara talat om hur det är.

BERTIL MURRAY:

Ordförande, biskopar, ledamöter! Det här är, som jag tror att alla instämmer i, en fråga med både laddning och vikt. Samtidigt är det ett ganska litet och enkelt beslut. Jag betvivlar inte alls utskottsmajoritetens goda avsikt och vilja i den här frågan, men man måste se hur det beslut som Kyrkomötet tar kommer att uppfattas. Vilka signaler sänder det ut? Jag är orolig för att det är signaler som kanske mycket få närvarande eller ingen i Kyrkomötet egentligen skulle önska. Genom att möjligen avslå motionen och sälla oss till utskottsmajoriteten skickar vi ut negativa signaler till utlandskyrkan som jag inte vill att Kyrkomötet skulle skicka ut. Jag tror att det skulle gå för majoriteten att kanske ändra sig i den här frågan och gå på motionens linje. Det skulle vara en mycket god och positiv signal till alla vänner i utlandsförsamlingarna.

Bifall till reservationen, som alltså går emot utskottets förslag.